

„Veste kaj? da ostaneva pri osemsto, dajte svoji hčeri 800 tolarjev, zraven pa 800 veder“.

„Ehe! vi si mérite s preveliko méro; pomislite vendar tudi na dekle“.

„Dvakrat deset je dvajset“, je računal Čep.

„Dómica je živa in delavna stvarca“.

„In pet bi bilo dvajset in pet“.

„Razume tudi gospodarstvo, zná brajde vezati“.

„In še 50 starega“.

„Zná šivati in plesti“.

„Čakajte, vam bom nekaj povedal“, mu Čep seže v besedo. „Dajte verh 500 tolarjev še 1000 veder vina, ako vam je to laglje. Jez bi ravno potreboval 1000 veder, ga imam ravno toliko poslati nekemu tergovcu v Celovec“.

„To mi je preveč, vendar še dodám 50 veder“.

„S temi ne izhajam: 50, 60 in 10 je 70 — jez potrebujem ravno 1000 veder“.

„Pokazati vam, da se ne norčujem“, reče Matelič, „hočem število dopolniti in vam dati 900 veder“.

„Ne, ne bo nič, boter Ive, ne gré; jez moram svojih 1000 veder imeti, kakor ima molitva svoj amen. Ne potezajte se za teh umazanih sto veder; pomislite, da vam ne bo več treba hčeri hrane in obleke dajati; pri tem se leto in dan tudi dokaj prihrani“.

„Jaz bi mislil, 500 tolarjev in 900 veder je tudi nekaj...“

„Ni mogoče. Jaz potrebujem okroglo število“, reče Čep, izprazne kozarec in udari ž njim na mizo v potenje svojih besed. „Udarite, boter! in prišel bom čez nekoliko dní k vam.“

„Dekle vidit“.

„Vino pokušat, to je pervo. Dekleta so si vse podobne; vaša hči tudi ni drugač. Toraj: Je ali ne?“

„No, ako že po sili morate 1000 veder imeti, naj si bode“, reče Matelič čez nekoliko časa.

„Tako je prav — mož beseda, boter Ive! in zdaj: Mozi ti Bog!“ reče Čep, kteremu je vino že v glavo stopilo, in udari s svojim žmuljem na žmulj Mateličev, da se je vino zlilo po tleh.

In tako je bila med njima „glihenga“ končana; govorivši še nekoliko o pripisovanji in pogodivši se, da bode ženitbeno pismo pri Mateliču spisano, se ločita in gresta vsak po svojih opravkih. (Dal. sl.)

## Povabilo.

Namenil sem 24 pesem v natis dati in po slovanskih deželah kolikor mogoče razširiti jih. Cena jim bo 50 nov. krajc. Vabim toraj vse rodoljube, da se naročijo na le-té pesmi; posebno pa prosim prijatelje, vrednike in domorodce, da naročila nabirajo. Kdor nabere 12 naročnikov, dobi en iztis po verhu. Čisti znesek bo slovenščini v podporo, ker mislim darila za zlaganje najboljših pesem izpisati. Naročila pričakujem do konca letošnjega leta.

Senozeče na Notrajskem 8. okt.

Mir. Vilhar.

## Dopisi.

**Iz Banata** 13. okt. F. B. — Žitna cena je sedaj tukaj ta-le: vagán (mecen) pšenice je po 4 gold. do 4 gold. 50 kr., koruze po 3 gold. 60 kr. do 3 gold. 80 kr., reži po 2 gold. 70 kr. do 2 gold. 80 kr., ječmena po 2 gold. do 2 gold. 50 kr., ovsa (zoba) po 1 gold. 40 do 50 kr., napolica (sorsica) pa je po 3 gold. 25 do 50 krajc. Cena je malo po malo poslednji čas zmiraj poskakovala; al berž ko ne bo v vseh Svetih padla; zakaj za gotovo smo slišali, da sila veliko rusovskega in podonavskega žita so mesca avgusta in septembra v Odesi, Galacu in Brajli naložili, ktero bo zlo terlo ceno našega žita.

**Iz gorskega Kotara.** Zaigralo mi je serce, ko sem potujoč se navratil v gostivno v Ljubljani, misleč: „Opet sam došel k pobratimu Kranjcu“. Al ko na domači pozdrav „Dobro jutro!“ dobim neslani odgovor „Šofens“ — milo mi se učini pri duši; — odkodar sem se sonca nadal, merzli me led udari. Po daljem razpisovanju mogel sem opaziti, da se je onde povsod tujinstvo unelo in da se s tem osobito preobraženost sponaša! Jaz ne tajim istine: „kolikor jezikov znaš, za toliko ljudi veljaš“, al vendar se ne morem zderžati, da bi ne rekel: „Hvali tuji grad, a derži se svoje kolibe“, — pouzdanje in sreča izvira jedino iz iskrenega čutila: „kdor svoje brani in spoštuje, tudi tujega ne psuje“. — Naj priobčim to bratom svojim Kranjcem, da vejo, kako nas žali, da se v beli Ljubljani po ptujcih ali poptujenih domačinih zatiruje mili domači glas in se širi beseda „Šofens-ov“ in „Korschamadinar-jev!“ Turk.

**Iz Gargarja na Primorskem.** Lepa in prav prijetna je le-ta dolinica 600' nad morjem in z 2000' visokimi hribi obdana, vsa podobna velikemu kotlu. Pa ne samo prijetna, temuč tudi rodovitna je planjava; letos, čeravno je bila moča, prav dobro letino imamo, ker gargarski pregovor se glasi: „Kadar podlaška gora gorí, se gargarski župan smeji“. Fižola imamo letos posebno dosti, turšica je taka, da pod Gorico ji je ni kos; tudi turko (krompir) ne gnjuje toliko, kakor pravijo. Le pšenice in ječmena je manj, ker ju je toča pomlatila, ki je na menije (binkoštni praznik) hudo razsajala. Tudi ajda je plenjala, da že davno ne tako. Hvala Bogu, naši kmetje so letos bolj zadovoljni kot pretekla leta. Še marsikaj družega bi imel „Novicam“ povedati noter doli do „Garibaldove polke“, pa raji molčim, dokler ne bom imel kaj bolj veselega. Matevže.

**Iz Libelič na Štaj.** 13. okt. Ljube „Novice!“ Mnogo lepega in koristnega nam v mile naše slovenske kraje donášate; zategadel Vas vsak, visokoučen gospod in priprost kmetič, rad v roke vzame in čita. Ni ga, morda še tako bornega kraja, kamor bi Ve ne priletele. Tudi v našem, Vam gotovo neznanem kraju, Vas poduka in novín željni kmet z veseljem prebira in se prav kislo derži, če mu o svojem času zaželjenih novín ne donesete. Naj se po tem takem kdo prederzne ziniti ter nam očitati, da Slovenci dremljemo! Sicer nihče za nas ne vé, ker unikraj dereče Drave bivamo; pa vendar-le slovenščina pri nas lepo cvetè, dasi-ravno od leve strani vseskozi od Nemcov obdani smo. Kdor mi noče verovati, naj tû sèm pride, ter se bo tega do živega prepričal; pridni šolarčki se bodo slovenski odrezovali in mile slovenske pesme prepevali, da bo veselje. Ravno tako se bo prepričal, da nemški tudi nekoliko umemo; zakaj čital bo na potnih kazalih: „Strasse nach Drauburg und Windischgraz“. Sic itur ad astra! V tem ko nam je resnica za slovenščino, jo naši sosedi tam doli v T.... ji le takrat govoriti blagovolijo, kadar jih prazni želodec k temu sili. In vendar so bili pohvaljeni v 39. listu, da vsi prav krepko slovenski kramljajo!! Še ni 4 let, kar je neki teržan na Št. Lorensko goro šel krompirja kupovat. Pride do g. župnika, ter jih napol nemški ogovori. Gospod župnik ga barajo, zakaj da slovenski ne govori. Teržan jim napihnjen zaverne: „Ih kun nit; dos ist pawerische Sproh, ih obar pin si Purger“. Baha se, da bi rad veliko krompirja nakupil, ker iz njega štirko dela; pa tabart ga vzame le en vagán, — „prazen sod zlo bobni“. Čez nekoliko tednov gré prodajavec krompirja memo hiše gospoda nemškutarja. Zagledavši zunaj blede žensko, jo popraša: „No, jelite, da ste lepo štirko iz krompirja naredili, ki ste ga pri meni kupili; zakaj nek po drugega ne pridete?“ „Kakošno štirko — odgovori ženska — svoje prazne želodce smo ž njim enmalo potolažili; Bog dal, da bi ga le več imeli“. Dve leti potem hodi gori imenovani nemškutarski Slovenec vés reven in izstradan od hiše do hiše po Št. Lorenski gori, ter tak gladko slovenski za „ubogajme“ prosi, da se vsi gorjani nad njim čudijo. Pa ne ta sam, temveč vsi teržani



hočejo „veliki gospodje“ biti, še večji kot „Lemberžani“ v Sladkigorski fari na Štajarju, ki so nekdanj na cesti tisto klobaso našli, o kateri so nam „Novice“ tako lepo smešnico povedale. Zategadel, ker še vendar „gospodje“ nekterikrat v cerkev pridejo, se služba Božja po enok nemški opravlja, dasiravno večina „gospodov“ nič ali le malo nemški ume; po tem takem bi se to menda ne tako lahko brez kvara opustilo, kakor nekdo meni. Duhovščina in verli školnik vse moči napenjajo, slovenščini v svojem domu na noge pomagati; sed quis contra torrentem! Bolje bo z mlajšim rodom. Celó pòsle hočejo „gospodje“ ponemčiti. Leta 1856 praša gospod katehet J. G. nekega fantina večkrat iz kerščanškega nauka po nemški. Fantalin pa vsakrat molči. Katehet ga pobara: Morebiti razumeš slovenski? In čuda! Fant gladko v maternem jeziku odgovarja. Katehet ga potem praša: Zakaj se pa med Nemce siliš? Fantalin odgovori: Ker so mi „gospod“ to zaojstrili. — Šolarčki pa prav gladko slovenski odgovarjajo, ter se ne sramujejo materne jezika, da jih je ljubeznjivo poslušati. Hvala toraj, hvala velika pridnemu in verlemu Slovencu, gosp. učniku, M. S. in visokočastiti duhovščini! — Al jenjati bom skoraj moral s pisanjem, ker se mi že roka mraza trese. Od verha Št. Lorenske gore gleda že dva dni nek bel možak sem doli v mojo sobo, ter nam pridigova, da zima se bliža! Hvala Bogu, da imamo derv dovolj, tudi še nekaj žita in prav veliko pijače. Tepke, katerih je tu sila sila veliko bilo, bodo menda letos marsikterega pod mizo ali pa v mlako zakadile, kar bi posušene gotovo ne storile; al „moštek je naš atej“ — moštopivci pravijo. Res neskončna zahvala Očetu nebeškemu! Vsega imamo dovelj: turšica je prav lepa, zela, repe in korenja bo veliko. Pa tudi ajda je polna, ker je mrazu srečno pete odnesla, dasiravno je vedno okoli nje hodil. Le ljubega krompirja nam na malo hodi, ker ga je veliko zgnjilo. F. M. Štantetov.

**Iz Novega mesta 10. okt. M. P.—i.** — Perve dni tekočega tedna je deževno vreme raznim kmetijskim delom, katerih imajo ob tem času povsod dokaj, zlasti ajdovi žetvi zlo ukljuvalo. Deževalo je namreč ponoči in podnevi naprej in naprej; potoki so čez bregove stopili in Kerka se je zlo narastla. Noči, jutra in večeri so tolikanj hladni, da je treba v zimsko halo se že zaviti, pa kučmo na glavo. — Pa še kaj. — Od 9. na 10. ponoči je zavil — kdo bi bil mislil! — sneg v svojo belo odejo Gorjance, posebno dobro pa kočevsko gorovje. Ne vemo se snega tako zgodaj spomniti, tudi na Gorjancih ne, akoravno jih vsako leto najprvo pobeli. Mnogo ajdišč z nepožeto ajdino vred je na podnožji belih gorá pokril; in ravno taka je tudi z grozdom.

**Iz Ljubljane 12. okt. J. P.** — Poslednje „Novice“ so nam povedale, da je neki gospod na roženkransko nedeljo venec rudečih jagod nabral. Naj še to povejo, da smo tudi mi ravno to nedeljo iz domačega verta lepo cveteč bèzeh ocvert jedli kakor sicer mesca majnika. Na ravno tem vertu je tudi tačas jablana in marsikaka pomladanja vertna roža lepo cvetela. Vzrok te nenavadne prikazni je toča, ki je poleti veliko mladik poklestila; potem so pa rastline nove mladike s cvetjem pognale. Ravno v mojem kraju je toča najhuje mlatila; priča tega je 7500 strešnikov, ki smo jih na svoje strehe namesto od toče po-bitih namestili.

## Novičar iz domačih in ptujih dežel.

**Iz Dunaja.** Cesarski patent od 8. t. m. oklicuje, da davki za prihodnje leto 1861 z vsemi dokladami ostanejo kakor so letos bili in se imajo ravno tako pobirati kakor je cesarski patent od 27. sept. 1859 veleval za letosnje leto.

— Po cesarskem ukazu od 6. t. m. veljavnem za vse dežele našega cesarstva, so pri rekrutbi (rekrutirengi)

nektere polajšave dovoljene. Skusili bomo to postavo kar je moč prav po domače povedati, da jo bojo vsi naši ljudje dobro razumeli in se tisti, ktere zadeva, vedili po nji ravnati.

**Perva polajšava.** Po postavi za rekrutbo, ki je bila leta 1858 oklicana, je bil oprost en edini sin 70 let starega očeta, če je redil svoje starše, starše svojih staršev, svoje brate in sestre. Po tej novi postavi je taki edini sin oprost vojaščine, če je njegov oče le 60 let star.

**Druga polajšava.** Po gori omenjeni rekrutni postavi se je štel za edinega sina tudi tak sin (in je bil tudi vojaščine prost), čigar brat ali bratje še niso bili 15 let stari. Po tej novi postavi je pa tudi tak fant vojaščine oprost, čigar brat ali bratje še niso 18 let stari.

**Tretja polajšava.** Po 21. §. gori omenjene rekrutne postave so bili posestniki podedovanih (poerbanih) in nerazdeljivih kmetij vojaščine prosti, če na kmetii stanujejo, jo sami obdeljujejo, in če kmetija toliko nese, da mora rodovino peterih glav preživiti. Nova postava oprostuje take posestnike tudi takrat, če je njih kmetija razdeljiva, to je, da posestnik sme od te kmetije brez gospodskinega dovoljenja kakošen kos prodati; vendar ne sme taka kmetija tako velika biti, da bi še več kot štirikrat toliko nesla (dohodkov dajala) kakor je treba za prerediti 5 svojih ljudi. Če namreč taka kmetija toliko nese, misli vlada, da se tak vojaščini podveržen posestnik lahko odkupi ali namesto sebe oskerbnika postavi itd. (Pri tem oddelku le to ni gotovo: koliko je treba leto in dan, da se preživi 5 ljudi svoje rodovine?)

**Četerta polajšava.** Popred je lozanje ravno pred asencijo (asentirengo) bilo, — zdaj se sme to od unega ločiti.

**Peta polajšava.** Kdor ne meri več kakor 56 pavcov (colov), ni nikakor za vojaka (soldata); poprej je veljal za tako pokveko še le tak fant, ki ni meril več kot 50 pavcov. Takemu ni treba k asencii iti, da bi ga tam merili, ampak komisija, ki že pred preiskuje oprosteno fantov, ga sme zavreči. Pa tudi take more ta komisija že pred zavreči, ki nimajo postavne mere, to je, najmanj 60 pavcov, in ki imajo takošno napako (hibo) na svojem telesu, da jo vsak človek lahko spozná, čeravno ni zdravnik.

**Šesta polajšava.** Učencom v šolah takih ptujih dežel (ne avstrijskih), katerih spričevala so veljavna tudi pri nas, so po novi postavi zavoljo oprostenja vojaščine ravno tiste pravice dodeljene kakor domačim šolam.

— Vsaki dan pričakujemo oklica novih postav, po katerih se ima vsled posvetovanj deržavnih svetovavcov novo in drugačno vladanje v našem cesarstvu vpe-ljati. Govoric je na cente; eden pravi to, drug drugo; gotovo je nek le to, da še ta teden — tedaj pred odhodom cesarjevim v Varšavo, kjer bo shod avstrijskega cesarja in pruskega vladarja s rusovskim carom kmali po 20. dnevu t. m., se bojo oklicale željno pričakovane nove postave. Kakošne bojo, nihče ne vé; to pa se pripoveduje, da ne bojo ne po nasvetu večine, ne po nasvetu manjšine deržavnega zbora osnovane, ampak bolj po tem, kar je grof Hartig o vladnih preuredbah svetoval, ki je skušal una dva nasveta nekako zediniti. Bog daj, da bi bila nova osnova avstrijskega cesarstva taka, da bojo vsi narodi zadovoljni z njo, ker zadovoljnost ljudstev je najmočnejši steber vsake deržave; ona je najbolji varh miru domá, pa tudi najkrepkejši brambovec zoper unanjega sovražnika. Ni tedaj čuda, da vse hrepeni zvediti, kakošno bo prihodnje vladanje, da pridemo na bolje.

— Po ukazu cesarskem je dovoljeno, da tisti prostovoljci iz cesarskih dežel, katerim je papeževa vlada slovó dala, ki pa so „pošteno in pogumno“ svojo dolžnost v papeževi armadi spolnovali, se morejo v batalijone avstrijskih prostovoljcev vzeti; oficirji obderžé tisto službo kakor so jo v papeževi armadi imeli.